

Zvládnout to

Margaret Gibsonová

Sobota, 11. listopadu 1974

Milá Bette,

jestlipak jsi šla nahoru po dlouhém schodišti a slepými prsty tápala po zdi (jak ještě nejsi zvyklá na svůj nový stav), jestlipak jsi našla svou měkounkou postel, ulehla do ní a poddala se temnotě? Jen pojd', pojd' si pro mě, pojd' a vem si mě. Přijímám tuhle poslední porážku. A u toho zní housle. Nebo jsi dnes někdo jiný? Joan Crawfordová provdaná za šílence, k zemi se snáší listy a usazují se jako prach. Víím, kdo jsi, ale budu dělat, že ne, abych zmátla další případné čtenáře tohoto dopisu. Možná bych ho měla roztrhat na kusy a spolykat, aby nikdy nikdo nezjistil, kdo jsi. Hlavní je, že to víš ty. To mně nikdy nešlo. Alenka v říši divů – a... a... a kdo jsi ty? Tady u nás sněží ocelové vločky, a ty jsi tak daleko, v Zemi karnevalů. Myslíš, že Bůh je ve sněhových vločkách? Hledám totiž Boha. Mám pocit, že to je dobrý nápad, teď když čekám to miminko. Potřebuju věřit v něco tajuplného, všude kolem je jen beton a sklo a kartotéky sahající až do nebe. A tak budu dnes tvrdit, že Bůh je ve sněhových vločkách. Včera byl Bůh Kaliban. A jestli zítra roztaje sních, budu si myslet, že Bůh je mrtvý – už zase. Ale možná je navěky Kalibanem.

Dvakrát týdně za mnou chodí na kontrolu sestra ze sociálky. Ach, Robine, měl bys ze mě radost, funguju. Ano, vážně. Vždycky v pondělí ve dvě a ve čtvrtek ve čtvrt na pět. Když se blíží ke dveřím, oprašuje si sních z vysokých černých bot a starého modrého kabátu (za návštěvy u lidí jako jsem já je asi moc dobře neplatí). V podpaží se jí boulí kufřík nacpaný vším, co se honí hlavou mně a mně podobným. Usměju se, vezmu jí kabát a poprosím ji, ať se posadí.

Samozřejmě už ji dávno nemusím prosit, chodí za mnou už tak dlouho, že bez váhání zamíří k červenému křeslu u krbu a její macatá stehna ho celé zaplní, ne jako ta moje. Dojdu do kuchyně a uvařím jí kávu, bez cukru, ale s trochou smetany. Pak sedíme u elektrického krbu, ona se usmívá, já se taky usmívám a popijíme kávu nad rozevřenou složkou. „Tak jak to dneska jde, Lízo?“ „Slečno“ už mi dávno neříká, to, co je v té složce, nás už příliš sblížilo. Odpovím, že celkem dobře, a že se teď miminko dost vrtí. Neříkám jí, že by Bůh mohl být Kaliban nebo se skrývat ve vločkách, hned by to vyzvonila mému psychiatrovi. A tyhle pravidelné návštěvy jsou až příliš důležité. Říkají, že je to proto, že žiju sama a prodělala jsem duševní chorobu. (Proč rovnou neřeknou, že jsem se zbláznila, zcvkla, ruplo mi v bedně? Kdepak, prý duševní choroba.) To proto za mnou údajně chodí na kontroly, ale ve skutečnosti chtějí vidět, jestli se nechovám jako blázen, to by mi pak mohli miminko vzít a to já, Robine, rozhodně nedopustím. Dokud *funguju*, nemají nade mnou žádnou moc. Dávám si záležet, aby byl můj byt v podkroví statku pořád jako klíčka, aby nemohla dát do zápisu, že jsem nedbalá a nepořádná. A vždycky si dávám pozor, aby dostala kávu horkou, ale zase ne vřelou, aby to nevypadalo, že ji chci opařit. Člověk se na-

učí tolik triků, jak správně fungovat. Pokaždé se zdrží hodinu, sedí se složkou rozevřenou na tlustých stehnech a občas si něco poznamená. Bavíme se o chemoterapii a o tom, jak zařizuju pokoj pro miminko. Stáčím řeč na obecné věci, tam jsem si jistá v kramflecích. Když odchází, řekne, že si vedu dobře, a já se znova usměju (ale ne moc, nechci vypadat jako šílenec) a rozloučím se. Jsem tak mazanál! Dívám se, jak nastupuje do autobusu do Scarborough, oklepává sních z bot, v ruce tiskne ten kufřík plný hlav a libuje si, jaké dělám pokroky. Hugovi se daří dobře a já – já přežívám. Pěkně tam v té Zemi karnevalů vydělej spoustu peněz a brzy zase napiš, kromě Tvých dopisů mi poštou chodí jen reklamní letáky. Sních už všechno přikryl tlustou peřinou. Mám chuť vyběhnout ven, svalit se do sněhu a dělat andělíčky, ale bojím se, že bych tam jen tak ležela a ležela a nechala se dočista přikrýt tou sněhovou peřinou a to by byl konec a hodně, hodně dlouho by mě tam nikdo nenašel.

S láskou, Líza

P. S.: Už Tě dostal Velký ničitel?

Líbá, Tvá Líza

Středa, 15. listopadu 1974

Milá Lízo,

přečetl jsem si Tvůj dopis dvakrát, jako vždycky. Všechny dopisy od Tebe musím číst dvakrát, a to jsem s Tebou pár let žil. Vlastně Tě možná vůbec neznám o nic líp než kdokoliv jiný, snad je to jen moje domýšlivost. Mám teď na tři týdny angažmá v Caesarově paláci a pak se přesunu do San Franciska, pošlu Ti adresu, kam mi můžeš psát. Kromě mé kariéry a Tvých dopisů mi ze života moc nezbylo. Přes den většinou spím a jinak se jen tak tak najde chvílka připít na zdraví Judy Garlandové tam na druhém konci duhy, a pak hned zase zkoušky a další zkoušky. Tobě by se tady v Los Angeles moc nelíbilo. Není to místo pro snění a Ty jsi na snění tak závislá. Mně to vyhovuje, já nemám potřebu snít a nemám na to ani čas. Musím se soustředit jen na jedinou věc – to jediné, na čem záleží, je zvládnout to a přesně to mám v úmyslu, všechno to zvládnout. V mé show teď nově vystupují i Shirley Basseyová, Ella Fitzgeraldová a pár dalších černošek. Zdá se, že mají docela úspěch. Když jsem v branži začínal, předsevzal jsem si, že se ze mě stane nejlepší travesti zpěvačka všech dob, že se mi nikdo nevyrovná, a mám pět let na to, abych to zvládl, jinak se ze mě stane užvaněná troska jako vystřižená z knihy od Johna Rechyho. Ale já to prostě musím zvládnout.

Nechápu, proč hledáš Boha ve sněhové vločce, to vůbec není Tvůj styl. Ale když říkáš, že Bůh je Kaliban, to je jiná. A taky jsi mi nikdy neřekla, s kým to dítě čekáš. Jak Tě tam na tom starém statku mohl takhle nechat? Možná jsem jediný, kdo dokázal snášet Tvoje šílenství, jenže já nikdy nemohl být tím, čím jsi mě chtěla mít. Stejně jako Ty ani já jsem si nevybral to, čím jsem, ale ta představa, se kterou sis pohrávala, byla moc příjemná – to, že se budeme navzájem dotýkat. Snad i já jsem se jí provinil. Vídali jsme se v různých stupních nahoty, viděl jsem Tě v noční košili, ve vaně s pořezanou rukou, Tys mě viděla ve sprše, a přece jsme se jeden druhého nikdy nedotkli. Je nám zkrátka předurčeno, že k ničemu takovému mezi námi nemůže dojít, a přesto vím, žeš nikdy neměla radost, když mě opustil některý z mých milenců, vždycky Ti to bylo líto a byla jsi z toho možná smutnější než já. Ty ses, Lízo, vždycky obklopovala mrzáky. Už jen ten tvůj děsný kocour Hugo, nejšerednější kočka, co jsem kdy viděl, ale Ty ho hýčkáš, jako by jeho rodokmen sahal až k egyptským faraónům. Píšu Ti ze své šatny, kolem se povalují krabičky od krémů a líčidel, paruky a róby a plastové kelímky od kafe plné nedopalků. Vlastně se moc neliší od těch šaten teploušských barů v Torontu, jen je o hodně větší. Co by tomu řekla ta Tvoje Madam Caritas, kdyby jen věděla, že si dopisuješ s někým jako jsem já, homosexuálem a travesti zpěvačkou. (Jak se jmenovala ta hrozná kniha – *Lidé soumraku*?) Radši se o tom vůbec nezmiňuj, aby si neřekla, že jsi zbytečně teatrální. Nezapomínej brát prášky. A prosím Tě, kdo to je ten Velký ničitel?

S láskou, Robin

Milý Robine,

minulé pondělí se za mnou stavil Marvin. Když jsem zaslechla klepání, nejdřív jsem si pomyslela, že Madam Caritas jde nějak brzo. Kromě ní za mnou nikdo nechodí. Ale bylo to až moc brzo, a tak jsem usoudila, že to bude někdo jiný, a nasadila jsem jiný výraz, než ten, kterým ji vždy oblažuju nad šálkem kávy při debatě o mém zdraví. Bylo devět hodin ráno, když zaklepal. Věděla jsem, že to je Marvin, už jak jsem scházela ze schodů. Viděla jsem jeho černou kšticí, rozsuchanou, jako by právě prolezl křovím. Stál schoulený u vchodových dveří, aby na něj nefoukalo, měl jen tenký černý kabát a nízké boty. Pořád si ještě hraje na Žida z ghetta, asi ho to baví. V hnědém papírovém pytlíku nesl placatku žitné. Prohlásil, že si se mnou přišel popovídat o svých táborech a nejnovějších depeších, co mu poslal Mao, protože nikdo jiný to prý nechce poslouchat, ani jeho psychiatr. Bylo mi ho hrozně líto. Víím, jak je pro Marvinu důležité, aby někdo vyslechl jeho nejnovější plány na koncentrační tábory po celém světě. Ze začátku, když jsme spolu ještě byli v nemocnici, ho poslouchali všichni. To byl panečku případ! Koncentrační tábory, kde jsou růžové zahrady a zpovědníka dělá Mao Ce-tung. Ale teď už ho nikdo nebere vážně – už o tom mele moc dlouho –, a tak ho z nemocnice propustili do domácího opatrování, jenže já víím, že Marvin jednoho krásného dne někoho zabije. Je to užvaněná troska, abych použila tvoje slova.

Seděli jsme v kuchyni. Donesla jsem tam přímotop (v zimě je tu pořádná kosa!) a nalili jsme si s Marvinem do kávy žitnou. Jako vždycky měl namalované linky kolem očí, aby vypadal víc orientálně. Pod tou mastnou černou kšticí a nízkým čelem vypadaly jeho oči jako dvě černé kuličky, jako dvě skleněny. Měl na sobě modrou košili s krátkým rukávem a modré džíny, na kterých bylo svítící fixou napsáno Superman. Podívala jsem se na jeho ruce, vždycky mě překvapí, že tam nevidím číslo, jaké tam mají vytetované jeho rodiče i všichni zaměstnanci textilní továrny jeho otce. Řekl, že by Hugo vypadal líp vycpaný, a chytil ho kolem krku, jenže Hugo je chytrý a rychle se z jeho sevření vymanil. Marvin chtěl, abych s ním zajela do Toronta, a vzhledem k tomu, že je to jen půl hodiny autobusem, souhlasila jsem. Navlékla jsem si hnědé těhotenské manžestráky a červený svetr, aby mi nebyla zima, protože kabát už nedopnu. Dali jsme si na cestu do kávy ještě jednoho panáka a vyrazili.

V autobuse Marvin zapnul svůj neviditelný ochranný štít a začal mi vykládat o těch svých táborech a o zprávách, co mu posílá Mao. Skrz ten neviditelný ochranný štít nás údajně nemůže nikdo slyšet. Mao mu slíbil, že se do roku 1976 stane světovým Supermanem (myslím jako Marvin), a pochválil ho za jeho nápady ohledně těch koncentráků. Je prý přesvědčen, že by Marvin mohl pomoci urovnat spory o hranice mezi Ruskem a Čínou. Marvin má všechno promyšlené. Číňany zavře do koncentráků. Ptala jsem se ho, jak tam chce ty miliony lidí dostat, a on prohlásil, že by jim namluvil, že jsou ty tábory plné kapitalistů, na které se tam dá koukat jako v zoologické, a že se tam na ně ti Číňani můžou přijít podívat a házet po nich kameny a propichovat jim uši hůlkami, a oni by tam všichni hned šli, protože stejně nemají nic moc na práci. Pořád samozřejmě plánuje, že k tomu ohromnému koncentráku povedou ty zahrady s růžemi a kopretinami, což Číňanům bude připadat docela hezké, než zjistí, že zahrady jsou součástí koncentráku a slouží jako past. Vtip je v tom, říkal Marvin, že když budou všichni Číňani i Rusové v koncentráku, tak už žádné tahananice ohledně hranic mít nebudou. Taky říkal, že Mao stejně nemá Číňany moc rád, i když je sám Číňan. Marvin má podezření, že se nechal pokřtít, normálně se svčenuou vodou a modlitbou. Všichni kapitalisti, Číňani i Rusové skončí v koncentráku, říkal Marvin. Jen málokdo tomu unikne.

Přemýšlela jsem, čím to, že v autobuse má člověk vždycky pocit, že už začala zima, i když zima není. Nejspíš to dělá to žluté světlo. Marvin mi slíbil, že mě a miminko do koncentráku nedá, až bude tím Supermanem. Marvin mě má docela rád, tím svým zvláštním nevyhraněným způsobem. Ptala jsem se ho, jestli někdy četl Nietzscheho. Řekl, že ne, a já mu to věřím. Ukázal mi svůj notes s nějakými poznámkami, se vzkazy, co mu poslal Mao, ale nerozuměla jsem tomu. Víím, že Marvin má svůj vlastní tajný jazyk. Povídal, že to dá rozum, že to nepřečtu, protože je to zašifrované. Lidi v autobuse nás pozorovali. Byli jsme podivný páreček, já s břichem jak balón a Marvin s černými linkami, navíc myslím že ten ochranný štít moc nefunguje. Neříkám, že neexistuje. Když Marvin tvrdí, že existuje, tak existuje. Nic není pevně dané.

V restauraci u textilky jsme si dali kolu a Marvin vypil na důkaz svých nadlidských schopností půl lahvičky octa. Pak jsme zašli do továrny. Nic se tam nezměnilo, všichni seděli nebo stáli přesně tam, co minule, a to je tak osm měsíců, ne-li víc, co jsem tam byla. Nekonečné řady rukou s číslicemi jako očíslované dílky skládačky. Právě tahle skládačka stvořila Marvinu. Zatímco Marvin dobýval peníze z automatu na kolu, jeho otec mi nabídl cigaretu. Vzala jsem si a on mi připálil. Myslela jsem při tom na ty číslice, co má vypálené do kůže. „Lízo,“ pravil, „ty seš taková hodná, chytrá holka. Můžeš mi vysvětlit, proč je Marvin takový... no, takový divný?“

„To netuším,“ zalhala jsem, i když to moc dobře vím. Může za to ta skládačka ze spáleného masa.

„Naučili jsme ho, co je správné a co špatné, byli jsme na něj hodní, a jestli zdědil naši bolest, může za to náš původ. Život je bolest. Bolest je život. Tak to kdosi řekl. A je to pravda, Lízo. Neudělali jsme to naschvál.“ Jen se rozhlédněte kolem sebe, pomyslela jsem si.

„Pustili ho z nemocnice,“ řekla jsem mu.

„Jo, to je pravda, ale on nemá žádné přátele, nikdy neměl žádné přátele kromě tebe.“ Rozhlédla jsem se kolem po těch ženách shrbených nad šicími stroji a mužích u řezaček, ale neviděla jsem nic než čísla.

„Mluví s vámi Marvin někdy?“ zeptala jsem se.

„Nemluví,“ odpověděl tiše, „nikdy.“ Marvinovi se podařilo ukrást peníze z automatu a teď mířil k nám, jako že už půjdeme. „Myslíš, že se Marvinovi daří líp? Určitě ano, když ho pustili z té nemocnice, ne?“

„Ano,“ odpověděla jsem, „určitě.“

„Proč jsi mě bral do otcovy továrny? Proč tam vůbec chodíš?“ zeptala jsem se ho v autobuse cestou zpátky.

„Ujistit se, že moje tábory budou stokrát krásnější než ty jejich,“ prohlásil. Amen, pomyslela jsem si, ale neřekla nic.

„V nemocnici mají pece,“ pokračoval. Tohle už jsem slyšela. „Házejí tam lobotomie,“ usmál se.

„Já vím, Marvine, už jsi mi to vyprávěl,“ odsekla jsem a myslím, že jsem se ho tím dotkla. Neskutečně rád o těch nemocničních pecích vypráví, ale já už to slyšela mockrát. Přemítala jsem o dívenkách z katolických škol, co nosí na spodničce modrou stuhu jako symbol panenské neposkrvněnosti. Říkala jsem si, že by takovou stuhu měl nosit i Marvin. Je tak nevinný, jako dítě, jenže to nikdo kromě mě nevidí. Rozloučili jsme se v prázdném parku. Marvin řekl, že mu Mao posílá další depeši a že se musí soustředit. Byla jsem ráda. Nechtěla jsem, aby se mi doma zase pokusil uškrtit Huga.

Marvin se na Tebe ptá. Moc dobře si na Tebe pamatuje. Vzpomínáš, jednou jsme s Marvinem utekli z nemocnice a přišli k nám do bytu na skleničku a potom se totálně opilý Marvin poprvé a naposledy v životě líbal. Marvin, který má tak rád dokonalost, Marvin, který žije uvězněný ve svém kostnatém a neohrabaném těle, tak rád vzpomíná na Tvou ladnou postavu, zlaté vlasy, jaké mají jen andělé, a Tvé zelené oči, vzpomíná, jak jsi tu noc tančil a vyskakoval vysoko do vzduchu, až ses prsty dotýkal stropu. Tolik na Tebe vzpomíná a jsem si jistá, že doufá, že i Ty na něho myslíš v dobrém, a já vím, že ne, ale to mu neříkám. Je hrozně citlivý.

Jaké bych měla tomu malému dát jméno? Všechno musí dostat nějakou nálepku, ale nechci mu říkat Kristián nebo Růženka nebo nějakým podobným módním jménem, co má dát člověku něco do vínku, jenže ve výsledku je jen trapně roztomilé. Takový Hugo, ten prostě jako Hugo vypadá, je mohutný a potrhaný, s tím to byla hračka, ale miminko je v mých představách takové beztvaré, neuchopitelné, mlhavé. Jak mu říkat? Kdyby Tě napadla nějaká jména, která nebudou nemožně roztomilá nebo honosná, napiš mi je. Velký ničitel přebývá v prázdnotě a obrušuje nám kosti.

S láskou, Líza

Úterý, 12. prosince 1974

Milá Lízo,

promiň, že jsem Ti tak dlouho neodepsal, měl jsem teď spoustu nacvičování a zkoušek. Sotva mi v podvečer zbyde chvilka připít na zdraví Judy. Posílám Ti pár reklamních fotek a výstřižků z novin s Tallulou a jejími kamarádkami. Mrzí mě, že už tři týdny dostáváš poštu jen reklamní letáky. Teď Ti píšu z hotelového pokoje v San Francisku. Tallula, Peggy, Mae, Shirley a Ella tu mají úspěch. Přečti si přiložené recenze.

Nemám tu, Lízo, o nic zajímavější život než Ty, přes všechnu tu slávu a hotely s pokojovou službou. Můj dnešní milenec před půl hodinou odešel. A nejspíš ho už nikdy neuvidím. Jmenoval se Eric (ano, už po půlhodině o něm mluvím v minulém čase). Potkal jsem ho v baru, kam jsme s manažery zašli po posledním vystoupení. Pořád mi lichotil a trval na tom, že mě musí pozvat na skleničku, a pořád opakoval, jak moc se mu ta naše show líbila a jak jsem talentovaný, a tak jsme skončili v posteli (vzpomínáš na ten strašný film, co jsme spolu jednou viděli? – tenkrát přelo a já Tě vyzvedl z nemocnice a šli jsme na ten mizerný film a Tys mě popálila cigaretou, i když jsi tvrdila, že nechteň). Byl zklamaný. Moc nám to spolu nešlo. Chtěl se vyspat s jedním z mých děvčat. Možná chtěl Peggy nebo Tallulu s hlasem sametovým jako bourbon, jenže já mu mohl nabídnout jen Robina. Prý, proč nejsi opravdový? Ale já jsem opravdový, řekl jsem mu. A on na to, to sotva, kámo, oblékl se a zmizel. Jenom Ty víš, že jsem opravdový, a poznáš, kdy opravdový nejsem. Jaká ironie, že jenom bláznivá Líza dokáže rozeznat skutečnost od fikce. Tady prší, ach jo, to je zase noc. A v posteli mám popel z cigaret.

Nevzpomínám na Marvinu ve zlém, jen si myslím, že je nebezpečný, sama jsi říkala, že jednou někoho zabije. Proč bys měla být obětí jeho výmyslů? Pamatuješ na Kena? Tak on je teď ona. Šetřil a střídal sedm let a konečně se v New Yorku nechal přeoperovat. Na gaye se stejně nikdy moc nehodil. Bude z něj daleko lepší ženská. Tedy já bych do takové operace nešel, i když nejsem zrovna odvázaný z toho, co jsem – teplouš, buzna, atd., atd. Ať to nazveš, jak chceš, všechna pojmenování zavání tím samým – marností. Aspoň že mám tuhle kariéru a že se mi daří. Nemohl bych být ženou, homosexualitu mám vypálenou jako cejch, stejně jako Ty ty jizvy na ruce nebo lidi z továrny Marvinova otce ty jejich čísla. Nedokázal bych být nikým jiným. Ani už nejsem ten urostlý krasavec, kterého si pamatuješ, hodně teď piju a přibírám, měl bych přestat a zase pár kilo shodit. Prozrad' mi už konečně, kdo to je ten Velký ničitel a s kým čekáš to dítě.

S láskou, Robin

Pátek, 15. prosince 1974

Milá Tallulo a spol.,

protřela jsem si takhle po ránu oči a koukám, že ve schránce je dopis od Tebe. Pamatuješ, jak jsem si v tom bytě na O'Connor Street jednou po ránu vařila v kuchyni kávu a Tys vešel a řekl, hele, ospalky, a oťel mi oči, jako bych byla malá holka? Tuhle hezkou vzpomínku jsem si uchovala v paměti jako nehybný obrázek. Čas utíká, ale vzpomínky zachycené v podobě obrázků nikdy nezmizí. Ještě jeden obrázek se mi vtiskl do paměti – jen tyhle tři věci vidím takhle jasně – Ty stojíš ve dveřích našeho bytu, opilý, s hlavou zakloněnou, a směješ se tak, že to zní, jako bys křičel nebo plakal, protože Ti jakýsi Newyorčan řekl, že jsi vadný, a tak tam stojíš, tváře máš ve světle žárovky úplně bledé a propadlé, stojíš s tou zakloněnou hlavou a hurónsky se směješ. Některé vzpomínky by člověk měl raději pohřbit, ale jsou tam, obrázky navždycky uložené v mé lebce.

Děkuju Ti za šek, ale vlastně ho ani nepotřebuju, peníze ze sociálky mi na nájem a jídlo stačí, ale můžu za ty Tvoje peníze koupit něco hezkého pro Huga, třeba myš na hraní, a taky pár věcí pro miminko. To děťátko jako by existovalo někde mimo mě, jako úplně samostatná bytost, se kterou nemá ten balón, co tlačím před sebou, vůbec nic společného. Chtěla bych věřit, že jsem ho koupila v samoobluzě nebo že mi ho přinesl čáp a nic tomu nepředcházelo, ale protože Bůh je Kaliban, nedá se nic dělat, svůj balón potlačím dál. Mrzí mě, že Ti Eric nevěřil, že jsi opravdový, ale nemáš čeho litovat, lidi, kteří nedokážou rozeznat tu křehkou hranici mezi skutečností a fantazií, jsou stejně troublem. Pama-

tuješ, jak sis jednou v noci nasadil ohromné chlupaté palčáky a dělal gorilu, co požírá polštáře, rozhazoval jsi po celém obývacím ovocem a papíry, a pak jsi mě začal honit – já byla Fay Wrayová a Ty King Kong a já se smála a zároveň jsem byla vyděšená, tak tomu říkám chápat, co je skutečné. Nikdy jsem nikomu neřekla, že děláš gorilu. Víš, že by Ti bylo trapně. Chceš, aby si všichni mysleli, že co se týče humoru, jsi cynik, a ani ve snu by Tě nenapadlo skákat po židlích a gaučích, máchat rukama a vyřvávat jako gorila. Stejně, komu bych to vykládala? Madam Caritas? Marvinovi? Ani jeden z nich by nepochopil, jak úžasný a opravdový jsi jako gorila byl. Otec mého dítěte není tak opravdový jako Tvoje gorila. Nebylo by lepší proplouvat životem a užívat si šňůru románků, které pro nás nic neznamenají, a po každém z nich zůstat cudně sám v bezpečí čistých peřin bez popela z cigaret? Nejvíce nás ničí to, že nám na druhých záleží.

Včera odpoledne jsem šla k doktorovi. Nesnáším to čekání v čekárně se všemi těmi bříchatými ženskými. Všechny se po sobě koukají a usmívají se, jako by si těmi úsměvy říkaly, všechny jsme stejné, jsme stejné, všechny máme vyboulená břicha. Nikdy jim jejich úsměvy neoplácím. Nejsem jedna z nich. Jako by všechny měly nějaké společné tajemství, ale nikdo mi nechce říct, co to je. Jsou tak tajnůstkářské a na hony vzdálené mužům, každá má v kabelce schovanou lahvičku od léků se vzorkem moči, spolu s pudřenkou a sponkami do vlasů, všechny nosí stahovací punčochy a trpí na záda. Já jsem mezi nimi jako divoška. Stahovací punčochy nenosím a po bytě běhám bosky. A občas i naschvál zapomenou donést vzorek moči.

Doktor Johnston na mě vrhl rozzářený úsměv a řekl, že je všechno v naprostém pořádku. Pak jsme ještě chvíli seděli v jeho ordinaci, on taky kontroluje, jestli mám všech pět pohromadě. Byl bys na mě pyšný, Robine. I tohle mám v malíku. Poklepával prsty na popelník a ptal se mě, jak se cítím, jak vycházím s Madam Caritas, a taky říkal, že poslední zpráva od mého psychiatra je velice pozitivní. Všichni jsou to hlupáci, chodila jsem k psychiatrovi dřív, než jsem věděla, jak se to slovo píše, takže je pro mě hračka je ošálit, ale Tebe, Robine, se mi ošálit nikdy nepodařilo. Řekl mi, že bych neměla tolik kouřit, a pak mě vypustil zpátky do čekárny plné nafouklých žen s tajnůstkářskými úsměvy. Rozčiluje mě, jak jsou nad těmi svými deformovanými břichy spolčené. Jsou to děti s dospěláckým tajemstvím schovaným pod pupkem. Děcka, co hrají dospěláckou hru. Já nikdy nechtěla vyrůst a dozvědět se všechny ty strašlivé věci, které teď víš. Ale je mi třídvacet a už takovou dobu víš o spoustě temných a škaredých věcí, že si občas zakrývám oči, abych už se nic dalšího nedozvěděla. Ty bys, Robine, nikdy nic takového neudělal, jestli se někdo pecku dokáže postavit čelem, jsi to Ty.

Od doktora jsem šla za Anne. Nechtělo se mi, ale už jsem tam dlouho nebyla, snad rok, a ona mi zavolala, těžko říct proč, a tak dlouho mě po telefonu přemlouvala, ať se u ní stavím, že jsem nakonec svolila. Bydlí v mrňavém, ale luxusním bytě blízko Yonge Street. Hned jak mě uviděla, řekla, ty máš ale obrovský břicho, a položila mi na něj dlaň. Ucukla jsem. Popíjely jsme vodku s džusem a ona donekonečna vykládala o nábytku, semišových gaučích, plyšových kobercích a mramorových stolech, a že prý si musím taky pořídit do bytu nějaký nový nábytek, i když dobře víš, že z podpory zaplatím akorát tak nájem a jídlo. Anne prohlásila, že Tvá kabaretní vystoupení nejsou nic než ventilování Tvé choroby, stejně jako si ji Fellini ventiloval pomocí filmového plátna. Řekla jsem jí, že s ní nesouhlasím, a ona se na mě usmála zpoza své drahé sklenky a pravila, že jsem si Tě vždycky moc idealizovala, a že už jsi měl dávno zajít za cvokařem (tak to řekla), ale teď že už je pro Tebe stejně pozdě. Na to jsem jí řekla, stejně mám pořád hezčí nohy než ty, i když jsem těhotná, a ona odvětila, ty jsi odjakživa musela pořád odbíhat od tématu, co, Lízo, a škodolibě se usmála. Jseš ubohá, řekla jsem jí s úsměvem, hodila na sebe kabát a nechala ji tam sedět v tom jejím miliónovém apartmá. Nechápu, proč Tě tak nesnáší. Pamatuju si, jak Tě jednou rozbřečela. Byl to podivný pláč, skoro jako smích, stejně jako ten Tvůj smích, co zněl jako křik, a já Tě objala a Tys přitiskl svou zlatou hlavu na moje malá prsa a z vedlejšího pokoje se ozýval smích. Zůstali jsme v té koupelně pořád dlouho, a když jsme konečně vyšli, usmíval ses a začal jsi před Anne tancovat, byl to jakýsi rituální tanec a ji to vyděsilo, což byl přesně Tvůj záměr. Když Tě prosila, abys přestal, usmál ses a řekl, ale proč, drahá, tančím přeci pro tebe, jen pro tebe, má milá. Nebavíš se snad? Ve své nenávisti jsi byl úchvatný. Úplně jsi zářil.

Velký ničitel drtí kosti. Dej si za mě sklenku bourbonu, Tallulo, a ať Tě ani nenapadne strčit někoho na vozíčku ze schodů. Brzy napiš. Sice mám kupóny se slevou na kávu Maxim, granule Kocour v botách a aviváž, ale nemám Tebe.

S láskou, Líza

Úterý, 19. prosince 1974

Milá Lízo,

to je od Tebe roztomilé, kočička moje, že si pamatuješ, jak jsem šokoval všechny ty báječné lidičky jako vystřižené z *Lištiček*. Isi šikulka. Vzpomínáš na tu kazetu, co jsme nahráli podle filmu *Co se stalo s Baby Jane?* Pořád ji mám, Tvůj smích se z pásky line v těch nejdramatičtějších chvílích filmu. Přes noc jsme přehráli všechny role až po tu, kterou hraje Victor Bueno, a k ránu už jsme byli úplně omámení únavou a začali jsme tancovat a já Ti namaloval na ňadro modrou kytku a Ty ses smála a tancovala před otevřeným oknem, což se ohromně líbilo těm dvěma chlapíkům z bytu naproti nám. Tvůj psychiatr by těžko uvěřil, že dokážeš být takhle bezstarostná, nebo že já byl gorila – máme to ale bláznivá tajemství!

Včera v noci jsem viděl toho nejnádhernějšího chlapa pod sluncem. Byl jsem Peggy Lee a zpíval „Is That All There Is“ a u stolu nalevo pod pódiem seděl ten fešák a další tři lidi, dvě ženy a jeden muž. Zpíval jsem tu píseň jen pro jejich stůl a on pak vytáhl z vázy na stole růži a hodil ji na pódium. Nikdy se nedozvím, jestli byl gay nebo ne, odešel se svými přáteli hned po představení. To, že tam byl s ženskými, ještě nic neznamena, vzpomeň si, kde všude jsme spolu byli my dva (jak jsi nám to říkala – Pan a Gazela?), a tři roky jsme spolu žili, ale jestli já nejsem homosexuál, tak moje matka byla transvestita (možná, že byla, kdoví – nikdy jsem ji neviděl, nechala mě jako povedený dáreček u cizích dveří v tašce od líčidel). No, to by stačilo. Čím míň vzpomínek na tuhle parodii na rodinu, tím líp.

My dva jsme jako mniši. Každou noc dojedu po posledním představení autem zpátky do hotelu, venku už skoro svítá a já vcházím do svého pokoje sám. Nikde ani stopa po lidskosti. Naleju si něco k pití, posadím se na sterilní postel, kterou mi ustlala pokojská, pak ve sprše smyju pot a líčidla, navleču se do županu, sedím a jako vždycky přemýšlím, co dál. Chvilku poslouchám hudbu z hotelového rozhlasu a říkám si, kdybych dneska v noci umřel, v tomhle pokoji s modrým kobercem a sterilní postelí a koupelnovými koberečky na jedno použití, ta hudba by hrála pořád dál a dál a nikdo by po mně ani nevzdech, nikdo by nevěděl, že jsem mrtvý, snad kromě Tebe, Lízo, a mých manažerů, kteří čekají na svůj podíl. Obloustlý teplouš nalezen mrtvý ve froté županu, zatímco v pokoji pořád dokola zní „Jesus Christ Superstar“, to je něco jako Ty a ten Tvůj andělíček ve sněhu. Až zestárnu (až mi bude čtyřicet), vyřeší to pořádná dávka barbiturátů. Na rozdíl od Peggy jsem na tohle poslední zklamání připravený, nebo aspoň budu, až mi vrásky začnou pokrývat tvář jemnou pavučinou.

Proč jsi za tou Anne chodila? To od Tebe byla pěkná hloupost. Vždyť víš, že má v životě jen jedno potěšení, a to znepříjemňovat životy ostatním. Měla by začít sepsat knihu se všemi svými moudry o Životě a Lidech a unudit se při tom k smrti. Drž se od ní dál. Ten luxusní byt se vším tím drahým nábytkem má jenom proto, že bez nich by se dočista rozplynula. Vypařila by se ze světa. Dej si ještě panáka, Tallulo. Blíží se ráno, horké a dusné. Ach jo, Lízo, občas už jsem z toho všeho tak unavený, ale hlavní je to zvládnout, jinak skončím jako jeden z toho anonymního zástupu teploušů, bez budoucnosti a s minulostí vyrytou vráskami na čele. Taky je tam máš, ale ne tak výrazné jako já. A když povolíš svaly v obličejí, nejsou vidět vůbec. O tohle tedy jde? Krabičky krémů a líčidla, ostrá světla a kelímky od kávy plné nedopalků, zpívání a zpívání a vyprávění a vyprávění až do ochraptění – tohle znamená zvládnout to? Určitě bys řekla, že se snažím najít svoji lidskost, ale je to daleko prostší. Nechci umřít jako starý opuštěný teplouš, bez milenců a jisté dávky respektu. Pál bych si, abych mohl říct – já jsem to kdysi dokázal, ano, zvládnul jsem to. Ty to nechceš zvládnout, Lízo? Už mě nebaví být pro celý svět neustále jen průměrný. Jsem z toho unavený. Měl bych po tomhle dlouhém dni znovu připít na zdraví Judy na druhém konci duhy, pro dnešek už naposledy. Nezapomeň, jednoho dne tam na tom druhém konci duhy s Judy budeme taky.

P. S.: Jestli to bude holčička, pojmenuj ji Vanessa, protože vypadáš jako Vanessa Redgravová, a jestli to bude kluk, říkej mu Michael. Proč Velký ničitel drtí kosti? A jen naše kosti, anebo to platí pro všechny lidi?

S láskou, Robin

Neděle, 24. prosince 1974

Milý Robine,

vůbec mě netěší, že působíš tak sklíčeně. Říkals, že ze všeho nejdůležitější je nějak to zvládnout, a i když se to neobejde bez sterilních hotelových pokojů s koupelnovými koberečky na jedno použití a bez samoty, musíš to vydržet. Myslím, že za to můžou ty Vánoce, zítra je Štědrý den a Vánoce pro nás nikdy nebyly zrovna nejšťastnější období. Ale párkrát jsme si svátky docela užili. Třeba ten rok, jak jsme ukradli stromeček na hřbitově, vzpomínáš, jak jsme uháněli mezi hroby, tys svíral sekyru, naše kamarádka úzkost ještě násobila naše vzrušení a nebezpečí bylo na dosah ruky. Pižlali a sekali jsme ten stromek dobrých pár hodin, úplně nám z toho promrzly prsty, a jen co jsme ho konečně dostali do auta, vyřítlo se na nás policejní auto, a my rychle naskočili a ujížděli jako blázní, až jsme se mu ztratili. Dlouho jsme se tak nenasmáli! Dobře vím, že jsme měli i smutné Vánoce, bez dárků a bez stromečku, seděli jsme spolu v prázdném obýváku a snažili se být v pohodě a moc si to nebrat, ale lepší je vzpomínat jen na ty hezké.

Další pěkné Vánoce byly ty, jak jsme zůstali celou noc vzhůru, balili a těšili se na stěhování do většího bytu. Já jsem frčela na svých prášcích a na whisky a Tobě stačila ta whisky. Našli jsme spoustu starých fotek, Ty jako puberták, já jako čtyřletá holčička s pejskem, ale tu noc nás minulost netrápila, bavilo nás prohlížet si ty fotky a podávat si staré dopisy. To byly pěkné Vánoce, i když jsme neměli stromek, byli jsme si v těch starých vzpomínkách tak blízci. Tak mi neříkej, že nic nemáme, něco přeci máme, Ty máš svou kariéru a já mám miminko – malou Vanessu nebo malého Michaela. Už nebudu muset být sama. Jsem sama od té doby, cos odjel do L.A., už víc než rok. Nikdo jiný by se mnou žít nedokázal. Nikdo jiný by se mnou neležel na posteli a nepomáhal mi vši silou odstrkovat ty, co drtí kosti, jako jsi to tehdy v noci dělal Ty. I když jsi je neviděl, věřils mi, že mě drtí, a pomáhal jsi mi je odstrčit. Řekla bych, že se Tě museli bát. Já bych poznala, kdybys umřel. Cítila bych v sobě prázdnost. Pak by mě Velký ničitel dostal jistojistě.

Marvin utekl z domova. Jeho otec mi včera večer volal, jestli nevím, kde je. To sice nevím, ale vím, že utekl z domu, aby mohl někoho zabít a nemusel se z toho pak zpovídat před tím Talmudem, co mají v knihovně v obýváku. Jo, kdyby lidi Marvinu poslouchali, kdyby vyslechli to jeho neustálé plánování koncentráků a toho, jak z něj bude Superman. Do nemocnic zavírají jen ty, co nic neříkají, jako třeba já. Jednou jsem potkala chlapíka, Graham se jmenoval, v té první nemocnici, kam mě poslali, cos jí říkal Jižanská plantáž, protože byla obklopená ohromnými košatými zelenými stromy. Měla tlusté zdi a zamřížovaná okna a vypadala křehce na to, kolik práce si dali s její stavbou. Graham toho moc nenamluvil. Když jsem tam přišla, byl tam už deset let. Znásilnil dvě holčičky, ale tvrdil, že jim jen pomáhal spravit řetěz na kole, a to bylo všechno, co k tomu kdy řekl. Občas jsem si s ním povídala během ergoterapie. Graham den co den stavěl lodě, malinké lodičky, které pak dával do láhví, měly plachty a přídě a miniaturní okýnka, trávil nad těmi dokonalými modely dlouhé hodiny a promlouval k nim, jako by to byly jeho děti. Jeho dalším koníčkem bylo studium psychiatrie, ale většinou pracoval na svých lodích. Jednou mi řekl, jen jsem jim pomáhal spravit řetěz na kole, a odmlčel se. Podívala jsem se na jeho krásné ruce, dlouhé, bledé a štíhlé, kterými vyráběl ty nádherné lodě. Nedokázala jsem si představit, že jsou umazané od šmíru, ale dokázala jsem si představit, jak tisknou útlý, bledý krček. Graham pak řekl: „Je to tak. Nikdo mi to nevěří, ani moje vlastní matka. Podívej na tuhle loď, nádhra, vid’? Včera v noci se mi o tobě zdálo. Zdálo se mi o tvé pánevní kosti, drobnou, jako mají děti.“ Usmál se a já si říkala, jak nevinně ty jeho ruce vypadají, když vyřezávají ty malinké stěžně, jak jemně a nevinně. Potom už se mnou Graham nikdy moc nemluvil, možná že kdyby nedokázal zavřít pusku jako Marvin... Graham by na svých bledých prstech mohl nosit modrou mašli.

Co bude Marvin bez domova dělat? Je bez peněz, venku je strašlivá zima a on už se od včerejška někde potuluje v tom svém tenkém černém kabátě a nízkých botách. Jestli se opravdu rozhodl někoho zabít, možná tu zimu nevnímá, anebo ho třeba zahřeje ten jeho ochranný štít. Nemusíš mít strach, Robine, já jeho obětí nebudu, na to mě má moc rád a taky ze mě má trochu strach.

Otec mého děťátka není nic. Není ani tak skutečný jako obrázky, co na okno kreslí mráz. Byl to taxikář, jednou mě vezl k psychiatrovi a pak se zeptal, jestli by mě mohl někdy navštívit. Já řekla, proč ne. Byl jako ten Tvůj Eric, taky si myslel, že nejsem opravdová. Vůbec se mi nelíbil. Pořád si kreslil na kousky papíru podivné poloviční tváře, jedovatě žluté a zelené obličejy jako z hororu. Chodil sem za mnou s láhví laciného vína a každý z těch několika málo večerů, co jsme spolu strávili, se mě ptal, jestli nefrčím na LSD. Nebyla jsem pro něho skutečná a nelíbil se mi už kvůli těm divným obličejům, které nechával válet na kuchyňském stole. Byl hubený, přímo vychrtlý, s tváří šíleného světce, a jednou jsme spolu skončili v posteli, protože jsem byla sama a bylo mi to jedno a Tys už byl pryč. Spali jsme spolu jen párkrát a pak už jsem měla dost těch jeho zelených a žlutých obličejů a zpoceného těla, a tak jsem mu řekla, že už ho nechci nikdy vidět. Rozbrečel se a za to jsem ho nenáviděla ještě víc a on zvedl židli a vyhrožoval, že ji prohodí oknem a tím rozbitým sklem si podřeže žíly, jestli si to nerozmyslím. „Já tě miluju,“ naříkal. „Hlavně mi nezakrvácej podlahu.“ Otočila jsem se na druhou stranu a zapálila si cigaretu. „Já to udělám! Udělám to!“ Trochu mi připomínal Rasputina, ale chyběla mu jeho moc a sláva. „No prosím, ale tu krev si po sobě uklidíš.“ Začal skučet a Hugo se mu vrhl na nohu (nesnáší hlasité zvuky). Pak konečně vypadl, i když dál fňukal, a od té doby jsem jeho ani ten žlutý taxík neviděla. Myslím, že brzo umře. Chrchlal jako Greta Garbo v *Dámě s kaméliemi*. O děťátku nic neví, ani bych to nechtěla, a je to tak lepší. Nemohl by nám ani nic platit. Jednou jsem byla u něho doma, byl to dvoupokoják, kde to páchlo starou polívkou a vlhkými matracemi. Ani si nepamatuju, jak se jmenoval. Jsme s Hugem rádi, že je pryč. Hugo ho nesnášel stejně jako já.

To dítě je moje budoucnost. Konečně něco Velkému ničiteli dokážu, a on mi pak nebude moct ublížit víc, než už mi ublížil. To on nás dva stvořil. Tříští nám kosti. To on nám bránil se komukoliv přiblížit. Tys v sobě nedokázal rozdělit mužský a ženský princip a já, já nedokázala zastavit to tříštění kostí v podobě nočních můr, halucinací a dýchající podlahy. Někde tam v prázdnotě jsme se setkali, ranění poutníci, a padli jsme jeden druhému do náruče, ale nesmíme se mu teď poddat, podlehnout té haldě rozštípaných kostí, to by nad námi vyhrál, už teď se držíme jen tak tak. Děťátko mě udrží v bezpečí před Velkým ničitelem, stejně jako Tebe Tvoje kariéra. Pak už neuslyším jeho smích, který mi zurčel pod kůží. Copak nechápeš, Velký ničitel je Porážka, Prohra, se kterou jsme se narodili a které teď máme možnost uniknout a musí se nám to povést. Máš pravdu, ze všeho nejdůležitější je zvládnout to. Za ty peníze od Tebe jsem zařídila dětský pokojíček, koupila jsem bílou proutěnou kolíbkou a zvířátka a dupačky a košilky a obleček do školy a prádelník. Brzy, brzičko už to taky budu zvládat.

Líbá, Líza

Středa, 27. prosince 1974

Milá Lízo,

Tvůj dopis dorazil dneska ráno, zrovna když jsem se chystal do postele, a celé dopoledne jsem o tom přemýšlel. Vždyť to vůbec nedává smysl, proč máme my dva žít každý sám, když vlastně nemusíme. Peníze na to, abych mohl Tobě i děťátku koupit letenku do Los Angeles, mám a moje kariéra se rozvíjí čím dál slibněji. Mohli bysme zase bydlet spolu. Určitě by nebyl problém sehnat tu třípokojový byt, každý bychom měli svůj pokoj, a já sice nemám nejmenší ponětí o tom, co to obnáší být tátou, ale mohl bych třeba být něco jako strejda, vím, jak lidi rozesmát. Huga bys samozřejmě mohla vzít s sebou. Možná je to bláznivý nápad, ale nevidím důvod, proč by to nemohlo vyjít. Jestli si myslíš, že bych na děťátko měl špatný vliv, klidně mi to napiš, pochopím to, přeci jen jsem homosexuál a tak... Napiš co nejdřív.

S láskou, Robin

P. S.: Ted' už chápu, kdo je Velký ničitel. Ve skutečnosti je to ten Bůh, který z nás udělal lidské trosky a náramně se u toho bavil. Neboj se, Velký ničitel už nás do té své prázdnoty nestáhne a nebude moct navěky tříštit naše kosti, jak říkáš, oba ted' máme pro co žít. Opravdu to pochopím, pokud bys sem za mnou nechtěla přiletět. Stejně, co já bych byl za tátou. Koupil jsem pro miminko medvídka, tak mu ho tu schovám, nebo Ti ho pošlu, podle toho, jak se rozhodneš. Podle mě by ani děti neměly být v postýlkách samy. Jmenuje se Satchmo, podle posledního přírůstku do mého repertoáru.

Pondělí, 1. ledna 1975

Milý Robine,

ano, ano, ano! Miminko, Vanessa nebo Michael, by se mělo narodit během dvou týdnů. Břicho už mám ohromné. Možná bys mu místo strýčka mohl dělat gorilu. Odejít odsud pro mne nebude problém, nemám na byt žádnou smlouvu. Uvidíme se brzy. Velký ničitel je poražen.

Líbá, Líza

Sobota, 6. ledna 1975

Milá Lízo,

tak jsem zase zpátky v Los Angeles, usilovně hledám třípokojový byt se slušným výhledem, pěkným, světlým pokojem pro miminko a hezkou kuchyní. Kdysi jsi dělala to nejlepší chilli na světě. Před pár dny jsem potkal nádherného chlapa, chtěl mě pozvat na skleničku, ale já odmítl, na takové věci ted' není čas. Koupil jsem pro děťátko taky desku s Medvídkem Pů. Nevím, jestli se dětem takovéhle věci líbí, ale ten prodavač mě přesvědčoval, že určitě. Já nikdy desku s Medvídkem Pů neměl, ani nic podobného, tak nevím, moji pěstouni nebyli zrovna štedří. Co je pro miminko potřeba za výbavu? Bavil jsem se s jednou známou striptérkou a ona říkala, jasně, to budete pro to malé potřebovat výbavu, a já nechtěl před tou přiblblou zfetovanou striptérkou vypadat jako trouba, tak jsem se jí neptal, co je vlastně potřeba pořídit. To nám to pěkně jde, přelstili jsme Velkého ničitele. Brzy na viděnou.

S láskou, Robin

Čtvrtek, 11. ledna 1975

Milý Robine,

do výbavičky pro miminko patří bílá košilka, čepička, zavinovačka a tak. Vanessa se narodila mrtvá.

S láskou, Líza

Milá Lízo,

Přeložila Irena Fridrichová

Margaret Gibsonová (1948–2006), rodačka z kanadského Toronta, trpěla celý život duševní chorobou a její zkušenosti s ní se staly hlavním tématem jejích próz. První sbírka povídek s názvem *The Butterfly Ward* (1976) jí vynesla Cenu města Toronta. Z této sbírky pochází i povídka „Zvládnout to“, která je

inspirována autorčiným dlouholetým přátelstvím se zpěvákem travesti Craigem Russellem. Russell se objevil v roli Robina ve filmové adaptaci této povídky s názvem *Outrageous!* (1977), která vzbudila rozruch na filmovém festivalu v Cannes. V roce 1997 získala Margaret Gibsonová v Kanadě cenu za svůj první román *Opium Dreams* (1997), pojednávající o složitém vztahu mezi otcem trpícím Alzheimerovou chorobou a dcerou, která o něj pečuje.